

Sanastoa

Maahanmuuttaja on vakituisesti maassa asuva ulkomaalainen henkilö. Maahanmuuttaja voi hakea halutessaan Suomen kansalaisuutta ja sen saamiseksi on täytettävä tietyt edellytykset. Taustaltaan he voivat olla pakolaisia, turvapaikanhakijoita, töihin tulevia sekä avioliiton kautta saapuvia ulkomaalaistaustaisia henkilöitä. Toisen polven maahanmuuttaja on Suomessa syntynyt maahanmuuttajien lapsi.

Paluumuuttaja on henkilö, joka palaa lähtömaahansa tai vanhempiansa kotimaahan.

Pakolainen: Henkilö, jolla on perusteltua syytä pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisten mielipiteidensä johdosta. Hän saa kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella.

Kiintiöpakolainen: Henkilö, jolla on YK:n myöntämä pakolaisen asema ja joka kuuluu vastaanottavan maan pakolaiskiintiöön.

Turvapaikanhakija: Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Hän saa pakolaisen statuksen, mikäli hänelle myönnetään turvapaikka. Turvapaikanhakija ei siis ole vielä pakolainen. Turvapaikanhakija on voinut kokea omassa kotimaassa vainoa uskonnon, mielipiteen tai kansallisuuden vuoksi. He täyttävät Suomeen tullessaan turvapaikkahakemuksen ja he voivat oleskella Suomessa niin kauan, kuin heidän hakemuksensa on käsitelty. Käsitteilyn aikana he eivät kuitenkaan saa poistua Suomesta. Maahanmuuttovirasto tekee päätökset turvapaikoista.

Paperiton henkilö elää maassa ilman laillista oleskeluoikeutta. Henkilö, jonka oleskelulupa on umpeutunut, maahantulo tai maassa oleskelu ei ole laillista.

Kulttuuri on jonkin yhteisön omaksuma elämäntapa, sekä tapa hahmottaa maailmaa. Se on myös ihmisen tapa elää, toimia ja uskoa. Kulttuuri on opittua ja se koostuu siitä, mitä muut ihmiset

tekevät ympärillä sekä ovat tehneet historiassa. Ihminen ei synny tiettyyn kulttuuriin, vaan siihen kasvatetaan.

Monikulttuurisuus: Monikulttuurisuus on kahden tai useamman kulttuurin yhdistelmä. Eri kulttuurien edustajat ja kulttuurit elävät yhdessä tasa-arvoisena toisiaan kohtaan. Monikulttuurisuudessa hyväksytään erilaisuus ja opitaan arvostamaan sitä. Monikulttuurisuutta on helpompi ”harjoittaa” pienemmässä yhteisössä kuten esimerkiksi päiväkodissa.

Identiteetti: Identiteetti on ihmisen käsitys itsestään. Se vastaa kysymykseen. ”Kuka minä olen?” Maahanmuuttajalla voi tulla tämä kysymys mieleen pohtiessaan, onko hän suomalainen vai maahanmuuttaja. Identiteetti voi olla annettu tai itse luotu. Juurikin sana maahanmuuttaja on henkilölle annettu identiteetti, joka voi tuntua ihmisestä itsestään epäsovivalta. Identiteetti ei ole kuitenkaan pysyvä, vaan se voi muuttua esimerkiksi ympäristön vuorovaikutuksessa.

Äidinkieli, ensikieli, oma kieli: Äidinkieli on kieli, jonka ihminen oppii ensimmäisenä kielenään vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Äidinkieli ei ole käsitteenä täysin yksiselitteinen, sillä ihminen voi kasvaa kaksikielisessä ympäristössä ja oppia jo varhaislapsuudessaan rinnakkain kaksi kieltä. Lapsella voi siis olla kaksi äidinkieltä, mutta väestötietojärjestelmään voi ilmoittaa vain yhden äidinkielen. Äidinkielen rinnalla voi käyttää termiä **ensikieli**, koska äidinkieli-termi ei ole kaikkialla käytössä. Monet maahanmuuttajien lapset käyttävät äidinkielestään nimeä **oma kieli** tai **meidän kieli**.

Kotouttaminen: Kotoutuminen on jatkuva, kaksisuuntainen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuuessa ja maahanmuuttaja hankkii yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja sekä taitoja. Se edellyttää sitoutumista sekä maahanmuuttajilta itseltään että vastaanottavalta yhteiskunnalta. Virallisten toimenpiteiden lisäksi kotoutumista edistetään arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastustoiminnassa ja työpaikoilla. Jokaisen yhdenvertaisuus ja maahanmuuttajat yhteiskunnan jäseniksi toivottava asenneilmapiiri ovat kotoutumisen edellytyksiä. Kuntien rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa on keskeinen. Kotoutuja on samalla kuntalainen ja kuntien tehtävänä on huolehtia siitä, että niiden palvelut sopivat myös maahanmuuttajille.

Lähteet: Väestöliitto, sisäministeriö, Kieliverkosto, työ – ja elinkeinoministeriö, Pakolaisneuvonta